

World Vision
Cambodia

Participatory of Residue Management

ការចូលរួមគ្រប់គ្រងសំណល់ដេរូង

ឧបត្ថម្ភដោយ

កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍តាមតំបន់ស្រុក បាក់ដំបង នៃ

អង្គការទស្សនៈពិភពលោក កម្ពុជា

រៀបចំដោយបុគ្គលិកមន្ទីរវិស្វាសខេត្តបាត់ដំបង រួមជាមួយ

លោក ហ្គឺន អេវើរ (Gordon Ewers-AVI) ជំនួយការស្ម័គ្រចិត្តអូស្ត្រាលី

សេចក្តីផ្តើម

មន្ទីរបរិស្ថានខេត្តបាត់ដំបង បានចងក្រងសៀវភៅនេះឡើង ដោយមានការចូលរួមឧបត្ថម្ភ ពី កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍តាមដំបូងស្រុកបាត់ដំបង នៃ អង្គការទស្សនៈពិភពលោក កម្ពុជា ដើម្បីធ្វើអោយប្រជាពលរដ្ឋយល់ដឹងនូវបញ្ហាទាំងឡាយដែលកើតមានអំពីសំណល់ផ្សេងៗ ។

សៀវភៅនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់សំរាប់ប្រជាពលរដ្ឋយល់ដឹងអំពីបញ្ហាកើតឡើង ដោយសារ សំណល់ផ្សេងៗ ពីព្រោះការបញ្ចេញចោលសំណល់គ្រប់ប្រភេទរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ បណ្តាលអោយមានការ បំពុល ហើយការបំពុលនោះ អាចធ្វើអោយប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ទៅលើសុខភាពមនុស្ស និង បរិស្ថាន ។

ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ត្រូវទទួលខុសត្រូវក្នុងការគ្រប់គ្រងសំណល់គ្រប់ប្រភេទរបស់ខ្លួន ហើយនិងការ បោះចោលសំណល់ផ្សេងៗទាំងនោះអោយបានត្រឹមត្រូវ ។

សៀវភៅនេះ និង ជួយអោយលោកអ្នកបានយល់ដឹងអំពី :

- ❖ សំណល់សំរាមជាអ្វី
- ❖ ប្លាស្ទិកជាអ្វី
- ❖ ការកាត់បន្ថយសំណល់ផ្សេងៗ
- ❖ ការបំពុលជាអ្វី
- ❖ និងការបោះចោលសំណល់ផ្សេងៗ

សូមថ្លែងអំណរគុណដល់លោកអ្នក ដែលយកចិត្តទុកដាក់ អានសៀវភៅនេះ ហើយសូមមេត្តា ជួយ ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសំខាន់ៗក្នុងសៀវភៅនេះបន្តជូនដល់អ្នកដទៃទៀត ដូចនេះហើយយើងគ្រប់រូប អាច ទទួលបាននូវលទ្ធផលល្អប្រសើរអំពីការសំអាត និង បរិស្ថានល្អ គ្រប់ៗគ្នា ។

តើការបំពុលជាអ្វី ?

ការបំពុល គឺការធ្វើអោយកខ្វក់បរិស្ថានដោយសារសំណល់ផ្សេងៗ ដែលបានបោះចោលដោយប្រជាពលរដ្ឋ ។
ដូច្នេះបើសំណល់ ផ្សេងៗទាំងនោះ ត្រូវបានចោលមិនត្រឹមត្រូវបណ្តាលអោយមានការបំពុលបរិស្ថាន ។

ការបំពុលបរិស្ថានសំខាន់ ៗមានបីប្រភេទគឺ :

- ❖ ការបំពុលទឹក
- ❖ ការបំពុលដី
- ❖ និងការបំពុលខ្យល់

ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋបោះចោលសំណល់ផ្សេងៗរបស់គេមិនបានត្រឹមត្រូវលូទេនោះ វាអាចធ្វើអោយប៉ះពាល់
យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដល់បរិស្ថាន និង សុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

បើសិនប្រជាពលរដ្ឋទាំងនោះបានបោះចោលសំណល់ផ្សេងៗទៅក្នុងស្ទឹង នោះទឹកស្ទឹងនឹងប្រែក្លាយទៅជាកខ្វក់
ហើយកាលណាប្រជាពលរដ្ឋ ប្រើប្រាស់ទឹកកខ្វក់នោះវានឹងនាំអោយមាន ជំងឺ ។

បើសិនប្រជាពលរដ្ឋចោលសំណល់ផ្សេងៗនៅតាមផ្ទះសត្វកណ្តុរដែលរុករកចំណីក្នុងសំណល់សំរាមទាំងនោះ
វាបណ្តាលអោយចម្លងជំងឺដល់មនុស្ស ។

កិច្ចការពារបរិស្ថានចំពោះការបំពុលដោយសំណល់ផ្សេងៗ

បច្ចេកទេសទៅនេះ ប្រជាជនគ្រប់រូប អាចយកមកប្រើដើម្បីការពារការបំពុលបរិស្ថាន :

- ១ វិធីដ៏ប្រសើរដើម្បីកាត់បន្ថយបរិមាណសំណល់ផ្សេងៗគឺ យើងត្រូវកាត់បន្ថយការចោលសំណល់ផ្សេងៗ
អោយបានបរិមាណ តិច តាំងពីកន្លែងដំបូងដែលយើងជលិតសំណល់ផ្សេងៗ ។
- ២ ការកែច្នៃ ឬ យកសំណល់ផ្សេងៗមកប្រើប្រាស់ឡើងវិញ ប្រសើរជាងការយកសំណល់ផ្សេងៗទៅកប់ក្នុង
ដីឬដុតចោល ។
- ៣ យើងគួរដុត ឬ កប់ចោលតែសំណល់ផ្សេងៗណាដែលយើងបានកែច្នៃ ឬ ប្រើប្រាស់ច្រើនលើករួចហើយ ។
- ៤ ការយកសំណល់កែវ និង ប្លាស្ទិក ដែលយើងមិនអាចកែច្នៃ ឬ ប្រើប្រាស់ឡើងវិញបាន ទៅកប់ចោលក្នុង
ដី ឬចោលនៅកន្លែង ចោលសំរាម ប្រសើរជាងការយកទៅដុតចោល ។
- ៥ មិនត្រូវចោលសំណល់ផ្សេងៗនៅលើផ្ទះ ឬ ក្នុងស្ទឹងឡើយ ។

ការកាត់បន្ថយសំណល់ផ្សេងៗ

វិធីដ៏ប្រសើរបំផុត ដើម្បីការពារបរិស្ថាន ពីការបំពុល គឺត្រូវកាត់បន្ថយបរិមាណសំណល់ផ្សេងៗដែលយើងបានបោះចោល ។

ប្រជាពលរដ្ឋអាចកាត់បន្ថយបរិមាណសំណល់ផ្សេងៗបានយ៉ាងងាយដោយគ្រាន់តែការប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះការទិញអីវ៉ាន់ ពីផ្សារប៉ុណ្ណោះ ។ ឧទាហរណ៍ ដូចជាពេលយើងទិញអីវ៉ាន់អ្វីមួយមកពីផ្សារ ដែលបានរេចខ្ទប់ក្នុងប្រអប់ក្រដាស ឬ ក្រដាសខ្ទប់រួចហើយ យើងមិនត្រូវដាក់វាក្នុងប្លាស្ទិកថែមទៀតទេ ។

របស់អ្វីមួយដែលសំគាល់ថាបានប្រើប្រាស់រួចម្តងហើយ ហៅថាផលិតផលដែលប្រើហើយអាចបោះចោលបាន ។ ប្រជាពលរដ្ឋ អាចកាត់បន្ថយបរិមាណសំណល់ផ្សេងៗទាំងនោះ តាមរយៈការមិនប្រើផលិតផលដែលប្រើហើយ អាចបោះចោលនោះទេ ។ ឧទាហរណ៍ ដូចជានៅពេលដែលយើងដើរលេងកំសាន្ត យើង អាចប្រើបានស្រាក់ ដាក់ចំណីអាហារជំនួសការប្រើប្រអប់ស្នោខ្ទប់បាយ ដែលបន្ទាប់ពីប្រើ រួចម្តងហើយ ត្រូវបោះចោលនោះទេ ។

ការកែច្នៃ និង ការប្រើប្រាស់សំណល់ផ្សេងៗឡើងវិញ

សំណល់ផ្សេងៗដែលមនុស្សម្នាក់លែងត្រូវការ អាចមានប្រយោជន៍សំរាប់អ្នកម្នាក់ផ្សេងទៀតប្រើប្រាស់បន្ត ។ កាលណា សំណល់ផ្សេងៗទៅជាមានប្រយោជន៍សំរាប់មនុស្សម្នាក់ទៀតប្រើប្រាស់ ហៅថាសំណល់ផ្សេងៗកែច្នៃ ឬ អាចប្រើ ប្រាស់ឡើងវិញ ។ រោងចក្រជាច្រើនតែងចំណាយប្រាក់យ៉ាងច្រើន ក្នុងការនាំចូលសំភារៈចាំបាច់ពីប្រទេសដទៃ ដើម្បីធ្វើផលិតផលថ្មី ។ រោងចក្រមួយចំនួន កែច្នៃ និង ប្រើប្រាស់ សំណល់ផ្សេងៗ ដែលប្រជាពលរដ្ឋបោះចោលដើម្បីធ្វើផលិតផលសារជាថ្មី ជំនួសការនាំចូលនូវសំភារៈមានតំលៃខ្ពស់ ពីប្រទេសដទៃ ។

តទៅនេះ គឺជាបញ្ជីឈ្មោះសំណល់ផ្សេងៗ ដែលអាចកែច្នៃឡើងវិញ និង អាចអោយអ្នកផ្សេងទៀតយកទៅប្រើប្រាស់បាន មាន ៖

- ❖ សំភារៈធ្វើអំពីដែកថែប ដែកធម្មតា ទង់ដែង និង អាលុយមីនីញ៉ូម
- ❖ ក្រដាស និង ឡាំងក្រដាស
- ❖ ប្រេង
- ❖ ដបកែវ និង ដបប្លាស្ទិកមួយចំនួន

ជាញឹកញាប់យើងតែងយកសំណល់របស់យើងមកប្រើប្រាស់ជាថ្មីម្តងទៀត ឧទាហរណ៍ដូចជាយើងយកដបប្លាស្ទិកមកលាងសំអាត ហើយប្រើ ដាក់អ្វីៗជាច្រើនលើកបន្តទៀត រហូតលែងត្រូវការប្រើវា ទើបយកទៅបោះចោល ។ ឡាំងក្រដាស និង ថង់ប្លាស្ទិកមួយចំនួន ក៏យើងតែងយកវាមកប្រើប្រាស់ជាច្រើនលើកទៀត មុននឹងយកទៅបោះចោល ។

តើប្លាស្ទិកជាអ្វី ?

ប្លាស្ទិកជាផលិតផលគីមី ចំរាញ់ចេញពីប្រេង ឧស្ម័នធម្មជាតិ និង ធូលីថ្ម ។ ប្រេង ឧស្ម័នធម្មជាតិ និង ធូលីថ្ម ហៅថាធនធានធម្មជាតិដែលកើតឡើងនៅក្រោមដីអស់រយៈពេលជាច្រើនលានឆ្នាំ ។ ធនធានធម្មជាតិខ្លះ នៅពេលប្រើ វាអស់ វាមិនអាចកើតមានអ្វីទៀតជំនួសវិញទេ ។ ធនធានធម្មជាតិទាំងនោះហៅថា " ធនធានធម្មជាតិមិនអាចកើតឡើងវិញ " ។ ប្រេង និង ធូលីថ្ម ជាធនធានធម្មជាតិមិនអាចកើតឡើងវិញ ហើយគ្មានអ្នកណាមួយដឹងថាតើវានឹងប្រើអស់នៅពេលណាឡើយ ។

តើវត្ថុវេចខ្ចប់ជាអ្វី ?

ប្លាស្ទិកភាគច្រើនគេផលិតដើម្បីប្រើសំរាប់ធ្វើជាវត្ថុវេចខ្ចប់ ។ វត្ថុវេចខ្ចប់ជាសំភារៈប្រើប្រាស់ដើម្បីរក្សាទុក ចំណីអាហារអោយ នៅស្រស់ល្អ និង ការពាររបស់អ្វីៗដែលប្រជាពលរដ្ឋទិញ កុំអោយមានការខូចខាត ឧទាហរណ៍ដូចជា ដបប្លាស្ទិក និង ថង់ប្លាស្ទិកជាដើម ។ សំណល់សំរាមប្រហែលជា មួយភាគបី ជាសំណល់សំរាមផ្ទះសំបែងដែលបោះចោល ដោយសារប្រជាពលរដ្ឋ ។

តើវត្ថុដែលប្រើប្រាស់ហើយ អាចបោះចោលជាអ្វី ?

កាលណាប្រជាពលរដ្ឋបានទិញអីវ៉ាន់ពីហាងឬពីផ្សារនាំយកមកផ្ទះ គាត់បានបោះចោលវត្ថុដែលវេចខ្ចប់អីវ៉ាន់នោះ ។ សំភារៈដូចជាវត្ថុវេចខ្ចប់ ដែលប្រជាពលរដ្ឋប្រើម្តងរួចហើយ បន្ទាប់មក គាត់បោះចោល ហៅថា វត្ថុដែលប្រើ ហើយអាចបោះចោល ។ វត្ថុវេចខ្ចប់ធ្វើអំពីប្លាស្ទិក បង្កើតអោយមានបញ្ហាធំៗ ព្រោះថា៖

- ១ ជាវត្ថុដែលមិនអាចរលាយខូចផ្នែកជីវៈរបស់វា និង រលួយពុកផុយ ក្នុងរយៈពេលយូរអង្វែង ។
- ២ កាលណាគេដុតវាឱ្យនឹងបញ្ចេញសារធាតុគីមីចូលក្នុងខ្យល់ បណ្តាលអោយមានការបំពុលខ្យល់ ។

តើថង់ប្លាស្ទិកដែលបោះចោលរៀងរាល់ថ្ងៃមានចំនួនប៉ុន្មាន ?

ប្រទេសកម្ពុជាមានប្រជាជនចំនួនប្រហែល ១២ លាននាក់ ប្រសិនបើប្រជាជនទាំងអស់ បានប្រើប្រាស់ថង់ប្លាស្ទិកម្នាក់បួន ហើយបោះចោលរៀងរាល់ថ្ងៃនោះ បានសេចក្តីថា មានថង់ប្លាស្ទិកចំនួន ៤៨ លាន ត្រូវបានបោះចោលជាថង់រៀងរាល់ថ្ងៃ ។

នេះជាចំនួនថង់ប្លាស្ទិកដ៏ច្រើន !

តើសំណល់ផ្សេងៗជាអ្វី ?

សំណល់ផ្សេងៗ គឺរបស់អ្វីៗ ដែលគេមិនត្រូវការ ឬ គ្មានប្រយោជន៍សំរាប់ប្រើប្រាស់ ៗ ធ្វើឡើងវិញកើតឡើង ។ សំណល់អាចជា វត្ថុរឹង (ដូចជាសំបកដប សំបកកំប៉ុង) ជាវត្ថុរាវ (ដូចជាទឹកស្អុយ) ឬ ជាឧស្ម័ន (ដូចជា ផ្សែងចេញពីរថយន្ត) ។

តើសំណល់ផ្សេងៗអាចរលាយខូចផ្នែកជីវៈរបស់វា ជាអ្វី ?

ក្នុងបរិស្ថានធម្មជាតិ មានសារធាតុសរីរាង្គ ល្អិតតូចៗ និង សត្វល្អិត ដែលអាចស៊ីសំណល់ផ្សេងៗ ដែល ប្រជាពលរដ្ឋបោះចោល ឧទាហរណ៍ ដូចជា យើងលាយច្របល់ ចំណីអាហារសេសសល់ ជាមួយក្រដាស ឬ ប្រអប់ក្រដាសរឹង និង ដី បន្ទាប់មក សារធាតុសរីរាង្គក្នុងដីនឹង ស៊ីសំណល់អាហារសេសសល់ទាំងនោះទាល់តែអស់រលីង ។

សំណល់ផ្សេងៗ ដែលអាចផុយរលួយដោយធម្មជាតិ ហៅថាសំណល់ផ្សេងៗអាចរលាយខូចផ្នែកជីវៈរបស់វា ។

តើសំណល់ផ្សេងៗមិនអាចរលាយខូចផ្នែកជីវៈរបស់វាជាអ្វី ?

សំណល់ផ្សេងៗដែលមិនអាចស៊ីដោយសារធាតុ សរីរាង្គទាំងនោះ ហៅថាសំណល់ផ្សេងៗមិនអាចរលាយខូច ផ្នែកជីវៈរបស់វា ។ សំណល់ផ្សេងៗមិនអាចរលាយខូចផ្នែកជីវៈរបស់វា អាចពុកផុយរលួយខូច ដោយរយៈពេលយូរឆ្នាំ ជូនកាលអាចរហូតដល់រាប ពាន់ឆ្នាំ ។

ឧទាហរណ៍ខាងក្រោមនេះបញ្ជាក់ពីចំនួន រយៈពេល ដែលសំណល់ផ្សេងៗមិនអាចរលាយខូចផ្នែកជីវៈរបស់វា ខ្លះៗអាចស្ថិតនៅ

ក្នុងបរិស្ថាន មុននឹងពុកផុយរលួយខូច ៖

- ❖ កន្ទុយបារី (កន្ទុយស្នោ) ពី ១ ទៅ ៥ ឆ្នាំ
- ❖ កំប៉ុងអាឡុយមីនីញ៉ូម ពី ៨០ ទៅ ១០០ ឆ្នាំ
- ❖ ថង់ប្លាស្ទិក ពី ១០ ទៅ ២០ ឆ្នាំ
- ❖ សំបកដប ១លានឆ្នាំ
- ❖ សំបកឡាំងធ្វើពីសំណាប៉ាហាំង ៥០ ឆ្នាំ
- ❖ សំបកដបប្លាស្ទិក មិនអាចកំណត់

ការបោះចោលសំណល់ផ្សេងៗ

សំណល់ផ្សេងៗ បានបង្កឡើងដោយសកម្មភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ហើយសំណល់ផ្សេងៗទាំងនោះ បានធ្វើអោយមានការ បំពុល ។ នៅពេលដែល ដី ទឹក ខ្យល់ ក្លាយទៅជាពុលដោយសារសំណល់ផ្សេងៗនោះ បរិស្ថានជុំវិញរបស់ប្រជាជនដែលកំពុងរស់នៅ និង ទៅជាមានគ្រោះថ្នាក់ និង ប៉ះពាល់ដល់សុខភាព ។ ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់មានភារកិច្ចទទួលខុសត្រូវ ចំពោះការទុកដាក់សំណល់ ផ្សេងៗអោយបានត្រឹមត្រូវ ហើយធ្វើដូចនេះ គឺ ធ្វើអោយបរិស្ថានមានភាពល្អប្រសើរ សំរាប់ការរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។

នៅប្រទេសកម្ពុជាមានមធ្យោបាយសំខាន់ៗពីរយ៉ាង ក្នុងការទុកដាក់សំណល់ផ្សេងៗគឺ :

- ១- កប់ចោលក្នុងដី
- ២- ការដុតចោល

ការកប់សំណល់ផ្សេងៗក្នុងដី

នៅបណ្តាទីក្រុង និង ទីប្រជុំជនធំៗភាគច្រើន មានធ្វើរណ្តៅធំៗ សំរាប់ធ្វើជាកន្លែងបោះចោលសំណល់ ផ្សេងៗរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ ទីនោះហៅថាទីតាំងចោលសំណល់ផ្សេងៗ ។ ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមភូមិមួយចំនួន យកសំណល់ផ្សេងៗរបស់ពួកគេ ទៅតំបន់មួយ ហើយចាក់ចោលក្នុងរណ្តៅ ឬ នៅលើផ្ទៃដី ។ តំបន់នោះហៅ **ទីកន្លែងចោលសំរាម** ។

ជួនកាលអាចមានបញ្ហាជាច្រើន ចំពោះការចាក់ចោលសំណល់ផ្សេងៗនៅក្នុងដី ពិសេសនៅទីតាំង ចោល សំណល់ផ្សេងៗក្នុងទីក្រុង និង ទីប្រជុំជនធំៗ ។ នៅពេលណាសំណល់ផ្សេងៗដែលទុកចោល ក្នុងទីតាំងចោល សំណល់ផ្សេងៗ ប៉ះត្រូវទឹកភ្លៀង ទឹកប្រៃ ទៅជាកខ្វក់ ។ ប្រសិនបើទឹកកខ្វក់នោះជ្រាបចូលក្នុងដី អាចរលាយចូល ក្នុងទឹកស្អាតក្រោមដី ដែលប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់ ដងចេញ ពីអណ្តូង ។ ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់ ទឹកអណ្តូងកខ្វក់ទាំងនោះ ពួកគេអាច និង មានជម្ងឺ ។ ទឹកក្រោមដីកខ្វក់ម្តងហើយ មិនអាចធ្វើអោយ ស្អាតឡើងវិញបានទេ ។

បញ្ហាជាច្រើនអាចកើតមានឡើងស្របគ្នា នៅពេលដែលទីតាំងចោលសំណល់ផ្សេងៗ និង កន្លែងសំរាប់ចោលសំរាម គ្រប់គ្រងមិនបានត្រឹមត្រូវល្អ ។ ក្នុងចំណោមបញ្ហាទាំងនោះមានបញ្ហា :

- ខ្លិនអាក្រក់
- ការរើកកាយដោយសត្វចង្រៃ
- និង ការពង្រាយសំរាមដោយខ្យល់បក់ (សំណល់ផ្សេងៗដែលកប្តើររសាត់តាមខ្យល់គ្រប់ទិសទី)

ការដុតសំណល់ផ្សេងៗ

នៅទីក្រុង និង ទីប្រជុំជនធំៗភាគច្រើន ទីតាំងសំរាប់ចោលសំណល់ផ្សេងៗ បានដំណើរការដោយក្រុមហ៊ុនឯកជន ។ ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋត្រូវការយកសំណល់ផ្សេងៗរបស់គេ ទៅចោលនៅទីតាំងសំរាប់ចោលសំណល់ផ្សេងៗ គេត្រូវតែជូលក្រុមហ៊ុន ឯកជន អោយ ប្រមូលសំណល់ផ្សេងៗទាំងនោះយកទៅបោះចោល ។ ជាទូទៅ ក្រុមហ៊ុនឯកជនច្រើនតែប្រមូលសំណល់ផ្សេងៗ ដែលមាន ភោជនីយដ្ឋាន ហាងលក់ដូរ និង ទីផ្សារ ប៉ុណ្ណោះ ។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានសំណល់ ផ្សេងៗមិនបានប្រមូលដោយ ក្រុមហ៊ុន ឯកជន ធ្លាប់តែដុតចោល នៅក្បែរៗលំនៅដ្ឋានរបស់ខ្លួន ។ ការដុតចោលសំណល់ផ្សេងៗ ក៏បណ្តាលអោយមានបញ្ហាដែរ ។

កាលណាប្រជាពលរដ្ឋដុតសំណល់ប្លាស្ទិក ឬ ស្នាមពុះកៅស៊ូ ខ្ពស់ៗបានបំភាយចេញទៅក្នុងបរិយាកាស និង ធ្វើអោយបរិយា- កាសកខ្វក់ដោយសារធាតុគីមី ហើយបណ្តាលអោយមានគ្រោះថ្នាក់តាមផ្លូវដកដង្ហើម ។ ពេលណាដែលភ្លើងឆេះសំណល់ផ្សេង ៗទាំងនោះ មិនគ្រប់គ្រាន់ វានឹងឆេះដំ ហើយបញ្ចេញផ្សែងខ្លៅចូលក្នុងបរិយាកាស ។ ផ្សែងខ្លៅរសាត់ចូលក្នុងបរិយាកាស បង្កើតបានជាភាគល្អិត តូចៗ រាប់លាន ដែលជូនកាលស្ថិតនៅក្នុងបរិយាកាសអស់រយៈពេលជាច្រើនម៉ោង ។

ជូនកាលសំណល់ផ្សេងៗខ្លះ មិនអាចឆេះរលាយខូចដោយសារភ្លើងបានទេ ឧទាហរណ៍ ដូចជា សំបកកំប៉ុង ដបកែវ ជាដើម ។ ប្រសិនបើលោហធាតុ និង អំបែងកែវដែលនៅសេសសល់លើដី បន្ទាប់ពីភ្លើងរលត់អស់ទៅនោះ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវវាយកំទេចរបស់ទាំង អស់នោះដោយខ្លួនយើងបន្ថែមផង ។ ការដុតសំបកកំប៉ុងខ្យល់អាអ៊ែរសុល មានគ្រោះថ្នាក់ខ្លាំងណាស់ ។ សំបកកំប៉ុងទាំងនោះអាចផ្ទុះ នៅពេលភ្លើងឆេះ ហើយអាចធ្វើអោយរលាកភ្លើងដល់មនុស្សដែលនៅក្បែរ ៗ ។